

Konkrétní faktory ekonomického růstu

Růst obyvatel - Jaký je dopad $\hat{n}$ počtu obyvatel na ekonomickou sílu země? Za jakých okolností má $\hat{n}$ obyvatel negativní vliv na růst ekonomické úrovně? Má vláda podporovat anebo tlumit růst počtu obyvatel a proč?

Fyzický kapitál - Proč je kapitál důležitý? Zakreslete produkční funkci. Jak se projevují klesající výnosy kapitálu? Jak může vláda ovlivnit míru investic? Jakou roli hrají úspory? Jak zvýšení míry úspor ovlivní ek. růst?

Přírodní zdroje - Jmenujte země, jejichž ekonomický výkon je dlouhodobě závislý na přírodních zdrojích. Jaké výhody a nevýhody má tato situace? Existuje přímá vazba mezi množstvím přírodních zdrojů a ekonomickým růstem? Může být tato vazba negativní? Jak se projeví případný nedostatek nějaké suroviny? A jakou reakci trhů v této souvislosti očekáváte?

Technologický pokrok - Co myslíte, že ovlivňuje technologický pokrok? Má vláda podporovat technologický pokrok? Případně jak? Co bude motorem další technologické revoluce? Co je to technologický spill-over? Jaké jsou jeho dopady na růst?

Lidský kapitál - Jakým způsobem se zvyšuje lidský kapitál v ekonomice? Proč by měla být spojitost mezi lidským kapitálem a ekonomickou úrovní? Jakou roli hraje zdravotní stav populace v ekonomickém růstu?

Zahraniční obchod - Jaký je obecný hlavní dopad zahraničního obchodu? Jaké dvě strategie ve vztahu k zahraničnímu obchodu zmiňuje Mankiw? Jaké mají tyto strategie dopady?

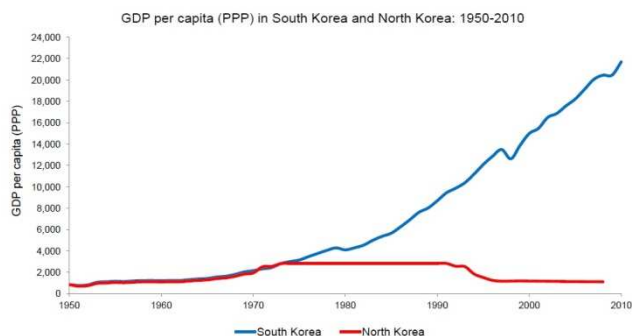
Hospodářská politika - Co se v ekonomice děje, pokud... a) vláda zafixuje ceny? b) má komplikovaný daňový systém? c) vládní výdaje na armádu dosahují 30 % HDP? d) vládní výdaje jsou neefektivní, nebo nehospodární?

Instituce - Jak dělíme instituce? Uveďte příklad formálních a neformálních institucí. Jaký vliv na růst má politická situace? Předpokládejme, že patentový úřad prodlouží dobu ochrany patentů. Jaký vliv to bude mít na výzkum? Může to vést k poklesu tempa růstu HDP? Jaký vliv na ekonomický růst mohou mít vlastnická práva (jejich vymezení i vymahatelnost)? Náklady na založení firmy jsou: Dánsko - zdarma, Kambodža - 5 ročních platů. Jak tyto skutečnosti ovlivňují hospodářský růst? Jaké jsou náklady (časové, administrativní, peněžní) na založení firmy v ČR?

Celkově - Jaké jsou kauzální vazby mezi jednotlivými faktory a ekonomickým růstem? Proč v socialistickém hospodářství převládal extenzivní růst?

BOX: Uvažujte příčiny odlišného vývoje Severní a Jižní Koreji, viz obr. 1. Zamyslete se hlavně nad vlivem institucí. Porovnejte Severní a Jižní Koreu v roce 2016 v tab. 1.

Obr. 1 Vývoj ekonomické úrovně v Jižní a Severní Koreji; Korejská ekonomika byla před rozdělením značně homogenní bez strukturálních rozdílů

Tab. 1 Některé socio-ekonomické indikátory v roce 2016

Indicator	South Korea	North Korea
GDP per person employed (constant 2011 PPP \$)	67771,5	2720,4
Employment in services (% of total employment)	70,2	15,2
Urban population (% of total)	82,6	61,0
Life expectancy at birth, total (years)	82,0	71,7
Mortality rate, infant (per 1,000 live births)	2,9	15,1

Zdroj: World bank

Jakou roli má obecně hrát v ekonomickém rozvoji vláda? Vypočtěte příklady následující příklad:

Příklad č. 3.

Země	g	k	l	a
OECD (65 – 80)	3,8	3,7	0,9	
OECD (80 – 89)	3	4,2		1,4
Japonsko (80 - 89)		8,7	0,6	2,1
ČSSR (80 – 89)	1,7		0,3	1,7

Doplňte tabulku, pokud g je průměrný ekonomický růst, k je průměrný růst kapitálu, l je průměrný růst pracovní síly, a je technologický pokrok a zanedbáváme podíl půdy. Podíl důchodu z kapitálu na celkovém důchodu byl 25%. Jaké závěry učiníte z tabulky? Interpretujte!

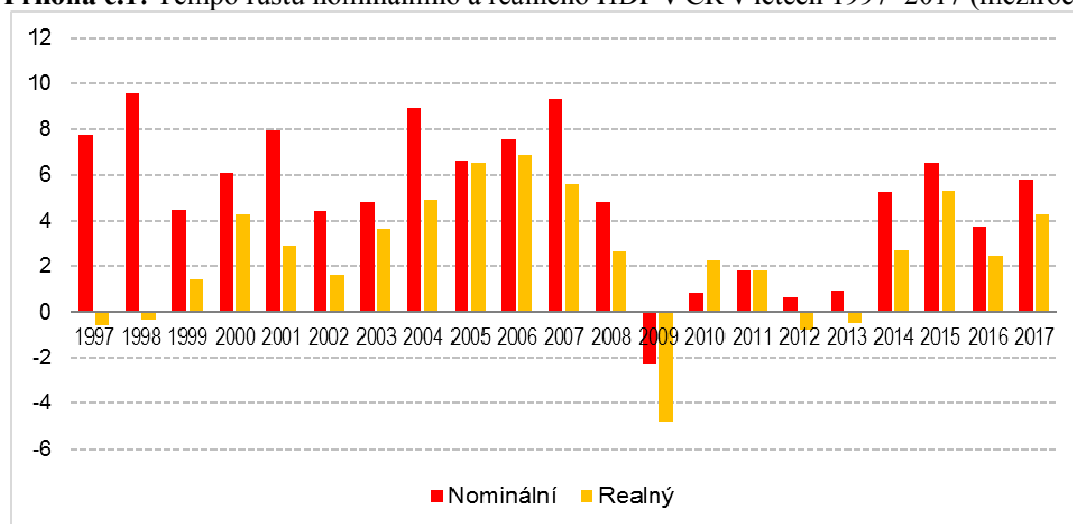
Příklad č. 4. Zamyslete se nad otázkami:

Které z opatření považujete za nejdůležitější pro zvýšení tempa ek. $\hat{n}$ v chudé zemi v dlouhém období:

- poskytnutí daňových pobídek pro domácí investice;
- poskytnutí daňových pobídek pro zahraniční investice;
- finanční podpora rodin, které pošlou svoje dítě do školy;
- kroky omezující korupci ve veřejném sektoru
- ochrana domácího trhu ve snaze podpořit domácí průmysl;
- liberalizace zahraničního obchodu
- rozdávání kondomů

Přílohy

Příloha č.1: Tempo růstu nominálního a reálného HDP v ČR v letech 1997–2017 (meziroční změna v %);

Zdroj: Eurostat

Příloha č.2: - Ekonomický růst ve vyspělých zemích 1960–1990 (v % za rok)

Země	růst	produktivita práce
USA	3,2	1,2
Japonsko	6,3	5,1
Německo	3,1	2,8
VB	2,4	2,1
Kanada	4,2	1,8
OECD	3,6	2,5

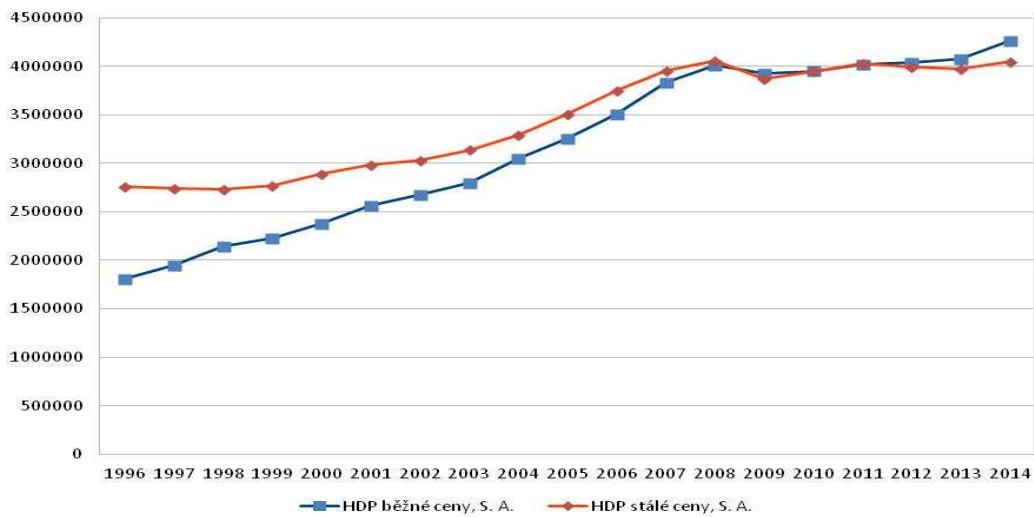
Zdroj: Dornbush/Fisher – Makroekonomie

Příloha č.3: Parametry intenzity a extenzity pro českou ekonomiku v % 1996-2007

Tempa $\hat{\pi}$	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	95/07
HDP s.c.2000	4,0	-0,7	-0,8	1,3	3,6	2,5	1,9	3,6	4,5	6,3	6,8	6,0	3,2
Práce	0,9	0,2	-1,5	-3,4	-0,2	0,5	0,6	-1,3	0,3	1,0	1,6	2,7	0,1
Kapitál	2,9	2,0	2,0	1,5	1,7	1,8	1,3	1,8	1,6	1,6	1,7	2,3	1,8
Souhrnné vst.	0,9	0,9	1,4	-1,6	0,4	0,8	-0,5	-1,1	1,7	1,3	1,8	2,7	0,7
TFP	3,1	-1,6	-2,1	2,9	3,3	1,6	2,4	4,8	2,7	5,0	4,9	3,1	2,2
Extenzita	21,8	35,4	39,0	-35,1	10,4	34,0	-16,6	-19,6	38,6	20,4	27,6	46,5	22,5
Intenzita	78,2	-64,6	-61,0	64,9	89,6	66,0	83,4	80,4	61,4	79,6	72,4	53,5	77,5

Zdroj: Hájek, Mihola: Analýza vlivu souhrnné produktivity na ek růst v ČR, Politická ekonomie, 2009/6

Příloha č.4: Reálný a nominální HDP ČR, S. A, zdroj ČNB

Příloha č.5: Vývoj HDP na osobu

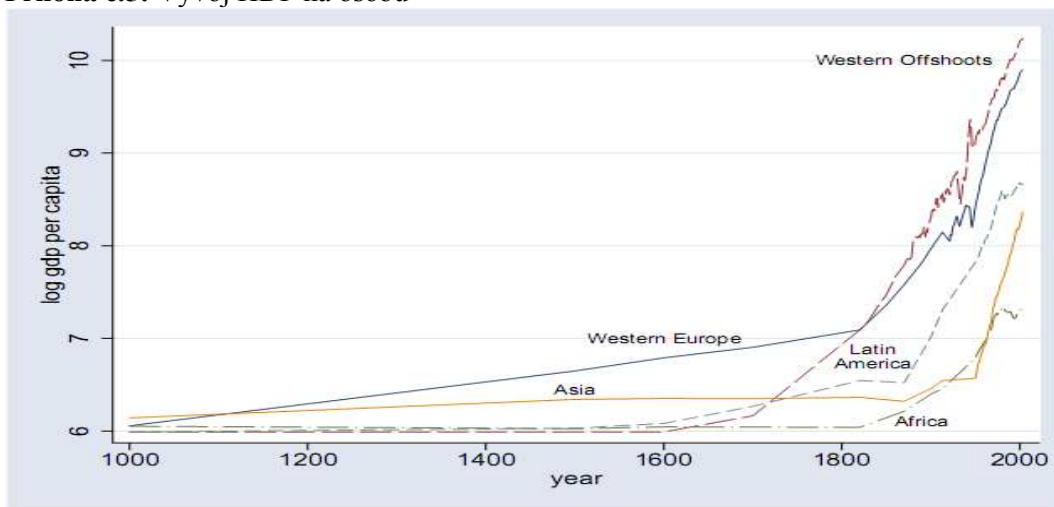

FIGURE 1.11. The evolution of average GDP per capita in Western Offshoots, Western Europe, Latin America, Asia and Africa, 1000-2000.